

NEVZUHUR

Edebiyat - Kültür - Sanat

Sayı : 3
Mayıs 2008

Hilmi DULKADİR' in **İÇEL'DE SARIKEÇİLİLER** Adlı eserinden alınmıştır
İÇEL VALİLİĞİ yayınları - 3, 1997

NEVZUHUR

Edebiyat - Kùltür - Sanat

Sayı : 3 MAYIS 2008

SAHİBİ :

Mustafa AKBABA

GENEL YAYIN YÖNETMENİ :

Ali DEMİREL

YAYIN KURULU :

Bekir KARA

Hüseyin ATEŞ

Yasin KAYA

Hasan TÜLKAY

ADRES :

Atatürk Cd. 1306 Sk.

Akbaba Apt. No.: 1/2 ANTALYA

TLF.: 0 (242) 241 80 62 - 63

BELGEÇLER : 0 (242) 241 41 74

e-posta: alidemirel47@hotmail.com

ISSN : 1308 - 1403

BASIM YERİ :

TUNAHAN OFSET MATBAACILIK

Tel : 0 (242) 248 90 88

e-mail: tunahanofset@hotmail.com

Sinan Mh. Atatürk Cd.1254 Sk.

Rıfat Türkcan Psj. No.:14 / 7 ANTALYA

YAYIN TÜRÜ:

Yerel - Süreli

İki ayda bir yayımlanır.

NEVZUHUR'da yayınlanan yazılar
kaynak gösterilerek iktibas edilebilir.

NEVZUHUR'da

Yayınlanan bütün yazıların sorumluluğu
yazarına aittir. Gönderilen yazıların
yayınlanması, Yayın Kurulu'nun
kararına bağlıdır. Yazılar yayınlanmasa da
geri iade edilmez.

BU SAYIDA

OL YAYLAĞDA KÜZEDİ
ANTALYA KIŞLAK
ANDAÇ

" SAÇ TELİN BİN LEYLÂ TARTAR "

SALKIM ÇİÇEKLERİ

MUSTAFA AKBABA

TÜRKLERİN DİNÎ İNANÇ KÖKLERİ

Ali DEMİREL

BİR PAZAR MUHASEBESİ

HASAN TÜLKAY

Dergi, hür tefekkürün kalesi. Belki serseri
ama taze ve sıcak bir tefekkür. Kitap, çok
defa tek insanın eseri, tek düşüncenin
yankısı; dergi bir zekalar topluluğunun
bir neslin vasiyetnamesidir dergi;
vasiyetnamesi, daha doğrusu mesajı.
Kapanan her dergi, kaybedilen bir savaş,
hezimet veya intihar.

Cemil MERİÇ

OKUYUCU İLE SOHBET

NEVZUHUR'un üçüncü sayısı ile siz değerli dostlarımızla yeniden buluşmaktan çok mutluyuz. Dergimiz hakkında, yükselen olumlu sesler şevkimizi artırmaktadır. Okuyucularımıza gönülden teşekkür ederiz.

Bu sayımızda; **ANDAÇ**'ın, 'Göçerler'i konu alan yazısı **OL YAYLAĞDA KÜZEDİ-ANTALYA KIŞLAK** başlığı ile sunuluyor. Sosyolojik yapımızda önemli bir yeri olan göçerler hakkında kısa bilgiler verilirken; yazarın, yer yer yoğunlaşan duyguları satırlar arasına karışıyor.

Mustafa AKBABA, "**SAÇ TELİN BİN LEYLÂ TARTAR**" başlığını taşıyan yazısında, Aşık SEFİL SELİMİ ile olan bir hatırasını ve ozanla ilgili bilgiler aktarıyor. Yine **Mustafa AKBABA**'nın, **SALKIM ÇİÇEKLERİ** adını taşıyan şiiri, erguvanların ve salkımların açtığı bu günlerde, okuyucusuna hoş duygular vereceği inancıyla, sayfalarımız arasında yerini alıyor.

TÜRKLERİN DİNİ İNANÇ KÖKLERİ, adını taşıyan yazısıyla **Ali DEMİREL**; konu ile ilgili olarak, kasıtlı veya bilgisizce ortaya konan yanlışlara dikkatleri çekiyor. Dahası, belgeler ışığında, doğruları gözler önüne seriyor.

Hasan TÜLKAY, **BİR PAZAR MUHASEBESİ** nde; bir süre iç dünyasında gezindikten sonra "o halde yazmalıyım" diye bir hükme varıyor.

Dördüncü sayımızda buluşmak dileğiyle...

NEVZUHUR

OL YAYLAĞDA KÜZEDİ ANTALYA KIŞLAK ANDAÇ

Anadolu göçer kültürünün dayandığı tarihi temel, Orta Asya Türk göçebeliğidir. Müslümanlığı kabul ettiklerinde Oğuzların Türkmen ismini aldıkları görülür. Kaşkarlı Mahmut'un Divanü Lügat it-Türk adlı eserinde, Çiğil, Taras, Karluk sınırlarında bu kelimenin doğuşu belirtilir.

1071 Malazgirt Savaşı ile Oğuzlar (Göçebe Türkmenler) Anadolu'da görülmeye başlanmıştır. Azeri Türkmenler ise Akkoyunlular ve Karakoyunlularla gelmişlerdir.

Anadolu göçer kültürünü, sosyal temellerini "Aşiret" halindeki toplumsal örgütlenme biçiminde aramak gerektiğinde görülür ki: Türkler Anadolu'ya geldikten sonra doğu'da Türkmen, batı'da Yörük adı altında (Rumeli dahil) toplanan grupları, konar-göçer aşiretler oluşturmuştur. Oğuz Yasası onlar için: "Daima göç edeler, oturak olmayalar" der. Yazıcı Zade'nin Selçuknamesi'nde (S.19) merhum Kara Osman'ın oğullarına, "Olmasın ki oturak, olasız ki beylik, Türkmenlik ve Yörüklük edenlerde kalır." diye öğüdü vardır.

Anlaşıldığı gibi Oğuzlar, bir zaman Türk adını almış, bu ad Oğuz olmayanları içine aldığı Türkmen kelimesine yerini terk etmiş, sonra Karluk ve Kalaç gibi Oğuz olmayanları içine aldığı da Oğuzları diğerlerinden ayırmak için Türkmen kelimesi yerini kısmen Yörük kelimesine terk etmiş.

Değişik zamanlarda bölgeye geldikleri için aralarında bazı farklılıklar görülebilir. Hazerm ve Kaçar Oymakları, Yörük oldukları halde Türkmen yazılmışlardır. Buna karşılık Çepniler, Türkmen aşiretidir ama kendilerini Yörük kabul ederler. Yörükler, Celalettin-i Harzemşah'la gelmiş Türkmenlerdir. Çavdarlar, Tekeler, Karamanlar, Sarılar vb. gibi.

Görülür ki Türk, Türkmen, Yörük çok farklı değildir. Zamanla bulundukları yerin durumuna göre isim almışlardır.

Yörükler tarihimize ilk defa Fatih ve Sultan Süleyman Kanunnameleri'ndeki hükümlerde rastlarız. Yörük kelimesi etnik değildir, bir yaşam biçimidir. Geçimi hayvancılığa bağlı, kışı sahil ve ılıman iklimde, yazı yaylalarda geçiren konar-göçer topluluklara denir. Yüksek rakımlı yerlerde, yerleşik yaşayanlar için bu tabir kullanılmaz. Yörük, Cengiz Yasası'nda "Yasaklı", "Nöker" olarak adlandırılır. Askere alındıklarında "Karaçeriğ" ismiyle anılırlar. 1102 senesinde Rumeli'deki Yörükler "Evladı Fatihan" olarak adlandırılmışlardır. Zaman içinde Türk boyları yerleşik düzene alışmışlardır. Göçerler ise sayıları çok aza kalsa da yaşam biçimlerini sürdürmeyi devam etmişlerdir.

Yağmur altında, çamur içerisinde, eşyası ve hayvanları ile çile dolu yaşamlarına görenek ve alışkanlık adına katlandığı sanılsa da gerçeğinde, yurt edinecek, toprak tutacak durumları olmadığından diye düşünülebilir.

Göç yolları üzerindeki konak yerlerinde genellikle muhtarlara otlak için , su için verilen para veya mal , çoğu zaman bellerini бүker. Gerçeği de şudur ki pek de istenmezler.

Göçerin çocuğu okuyamaz deve, davar peşinde koşmak tek eğlencesidir. Ocağı bile çadır içerisinde kurması ormanı yakma korkusundandır. Aynı zamanda ocağın isleri kıl çadırların gözeneklerini tıkar, sıcaklığından daha çok faydalanmak içindir.

İşte son Göçerlerin yaşam macerasından bir kesit... Eskiden bolluk var, bol yayımlı yerler çok, insan az, yem saman istemez, o zamanlarda göçerler mutlu yaşarlardı. Zamanla bunlar ele geçmez oldu. Şimdilerde toprağı ele geçiren oturak oldu. Geçiremeyenler için yaşam çok zor devam etti.

Eski Orhun Yazıtları'nda yaylağ, "yazın oturulan yer" manasına gelir. "Ol yaylağda küzedi" derken de "O yaylada sonbaharı geçirdi" demek istenmiştir. "yayla-kışlak" Türklerin günlük hayatlarının vazgeçilmez iki bölümünü meydana getirir.

XI. asırdan sonra Türkmen akınları ve Teke Türkmenlerinin yerleşmesiyle "Teke İli" diye anılan yer zamanla "Antalya" ismini almıştır. Güneşi hiç eksilmeyen, denizi başka mavi olan bu beldede yaşayanlar kendilerini şanslı hissederler. Kıyılara serili çakıl taşları gibi sahile biriktiklerinde, yerlisi olsun yabancı olsun tatillerini bu güzel yerde geçirmek istemeleri ne kadar doğal ise de "senden de göçerler" diyerek denklerini toplayan göçerler için daima tersi olmuştur.

Kış aylarında gelir beş ay kalırlar, yaz aylarında ise üç aylarını yaylada geçirirlerdi. Kalan dört ay ise konup-göçerek kıyı ile yayla arasında sanki mekik dokurlardı.

Geniş Antalya ovasında Güney Anadolu Göçebeleri'nin hemen her çeşidine tesadüf edilir. Bunlardan bazıları: Honamlı, Saçıkaraklı, Eski Yörükler, Sarıkeçili, Tüngüçlü, Çakallar, Karakoyunlu, Gebizler, Murtuna, Fettahlı, Saraçlı, Varsak, Yeni Osmanlı, Kara Tekeli, Melli bunlardan bazılarıdır. Yörüklerden başka yirmidört Oğuz boylarından mühim bir kısmı da Isparta, Burdur, Antalya'da bulunmaktadır. İlkbaharda, Eğirdir'in Anamas Dağları'na ve Akşehir Yaylaları'na göçerlerdi. Bir kısmı da Antalya'nın Bağbucağı'na bağlı Bademağacı

Bademağacı Köyü'nden başlayan bu göç; Yuva Köyü, Ürgütlü, Aziziye Köyü, Kapaklı Köyü, Karaevli Çiftliği, Boydüz Yaylası, Örtülübaşı, Çerçin, Keçiborlu Ovası, İrazoğlu Çeşmesi, Türkmen Ovası, Karadilli Ovası, Sultan Dağı Yaylası'nda biter. Göç yirmi-yirmibeş gün sürer. Bazı çadırların Konya Ovasına da gittiği görülür.

Türk konar-göçer hayatının son örneği, "Yörüklük" geleneğinin son temsilcisi İçel'de yaşayan, adına "Sarıkeçili" denen bu Göçerler'in sayısı bugün otuz haneye kadar azalmıştır. Hangi Oğuz boyuna ait oldukları bilinmiyor. İçel, Aydın, Konya, Burdur, Isparta, Antalya çevrelerinde yaşarlar.

Deve ile göçerler, çadırları Karaçadır'dır. (Bahşışler at ile göçerler, çadırları kepenek çatmadır). Yayla yollarında oturmak gerektiğinde üç günden fazla oturamazlar. Yüzyıllardır bu geleneği sürdüren bu yaylanın mert, dürüst, çalışkan, konuksever insanları yani bizim insanımız olan bu Göçerler, çıra ve fener ışığında aydınlanarak, geceleri ocak ateşi ile ısınarak ve yaşam için lazım olan herşeyi yanlarında taşıyarak yaşarlar. Göçerler, kadınları göçerken doğuran, doğumlarda ana, evlat kaybetmenin acısını yüreklerinde duyarak göçerler. Nüfusa bile kaydolmadan doğanları, ölenleri çoktur. Konakladıkları yerlerde otlak ve meralar için fahiş fiyatlar öderler. Sadece keçi beslerler. Yerleşme vaatleri ile aldatılmaları, dolandırılmaları çoğu kez sıradan olmuştur onlar için. Göç halinde dört-beş saatten fazla gidemezler. Onun için deve sırtlarındaki denkleri indirme, yeme içme, denklerini sarma, tekrar yola koyulma çocukları gibi kadınları için de tek spor olmuştur. Toplulukta her ferdin yapacak işleri bellidir. Onlar göçerler. Onların bu zor yaşamdan dolayı sayıları giderek azalır ve onlar da bu yaşam biçiminden göçerler.

1930'lara dek konar-göçer olarak yaşayan Sarıkeçili Yörükler'in bir kısmı Antalya'nın Akkoç, Korkuteli'nin ilçesi Esenyurt (1945) ve Köşeler Köyü'ne yerleşmişlerdir. Bir kısmı da Kemer'in köylerine... Yirmi-otuz sene öncesine kadar Yörükler ve Türkmenler yerleşik hayata hor bakmışlardır. Eski Yörükler bu hayatı seçenlere Kılıç Müslüman'ı Türk derlerdi.

Anadolu'nun tam ve mükemmel bir etnoğrafyası yazıldığı zaman, bütün bu aşiretlerin erimesi sonunda bir şemsiye altında birleşeceklerdir. O da 'Türk' adıdır.

KAYNAKCA :

- 1) DULKADİR Hilmi, İçel'de Sarıkeçililer; İçel Valiliği Yayınları-3, 1997
- 2) YÖRÜKAN Yusuf Ziya, Anadolu da Aleviler ve Tahtacılar; T.C. Kültür Bakanlığı Başvuru Kitapları, 1998

“SAÇ TELİN BİN LEYLÂ TARTAR”

Mustafa AKBABA

“Gücüm artar, ilmim artar,
Aşk ver gafletimden kurtar,
Saç telin bin Leylâ tartar,
Leylâ nedir ki yanında!”
(Aşık Sefil Selimi)

Tarih 6 Ekim 2001. Antalya’da ANASAM Antalya Temsilciliği olarak bir gece düzenlemiştik. Gecemize, o zamanki ANASAM Genel Başkanı Sayın Sabit İNCE Bey’i de davet etmiştik. Sağ olsun bizleri kırmayıp o günün sabahında Kayseri’den Antalya’ya geldiler. Geldiler diyorum, çünkü gelirken yanında ÂŞIK SEFİL SELİMÎ’yi de getirmişti.

Sabit Bey Antalya’ya daha önce temsilciliğin kuruluş aşamasında da gelmişti. O zaman kendisi ile yapmış olduğumuz sohbetler esnasında bana Âşık Sefil Selimî’den bahsetmişti. İtiraf etmeliyim ki o güne kadar Sefil Selimî hakkında fazla malûmatım yoktu. Kendisine de bunu aktarmıştım.

İşte, Sabit Bey bu ikinci gelişinde Âşık’ı da iknâ edip yanında getirmişti. O gün sabahtan, akşam programın başlayacağı saate kadar üçümüz beraberdik. Onları arabamla dolaştırıp şehri gezdirdim. Sefil Selimî, yıllar önce de Antalya’ya bir etkinlik dolayısıyla geldiğinden bahsetmişti (Ahmet Özdemir’in eserinden 1974 yılında Antalya Festival’i için geldiğini öğreniyoruz). Az konuşan, ama konuşunca da güzel, düzgün konuşan, sözünü dinleten bir kimseydi. Öğle yemeği için kendilerine ne yemek istediklerini sorduğumda, Antalya’ya mahsus bir şey olsun dediler. Antalya’nın şiş köfte ve özel soslu, yumurtalı piyazı meşhurdur. Onları, şiş köfte ve piyazı iyi yapan bir lokantaya götürdüm. Gerçekten sevdiler. Ben de sevebildikleri bir şeyi ikrâm etmekten mutluluk duydum. Program akşam erken saatte başlayacaktı. Önce şairler birer şiir okuyacaklar, sonra da Halk Ozanları saz ve sözleri ile programı renklendireceklerdi. Şairlerden sonra Âşıklar sırasıyla sahnedeki yerlerini aldılar. Sefil Selimî programı ciddi bir edep içerisinde izledi. Sıra kendisine gelince sazını kılıfından çıkartıp mikrofon karşısına geçti. Aman Allah’ım o ne sahne hakimiyeti idi. O zamana kadar sessiz sedasız yerinde oturan adamın mikrofon karşısında dili çözülmüş, eserlerini birbiri ardına ekliyor, bütün izleyiciler nefeslerini tutup onu dinliyordu. Bir saat kadar, belki biraz daha fazla sahnede kalıverdi. İndiği zaman kan ter içindeydi.

Tebrik için terli yanaklarından öperken kendisine candan sarıldım. Nefis eserleri ile bizlere hoşça vakit geçirtmişti.

Şimdi bu güzel hatıranın arkasından, her halde kendisi ve eserleriyle ilgili kısa bir bilgi aktarmamız faydalı olur.

Asıl adı Ahmet GÜNBULUT olan Sefil Selimî, 26 Ağustos 1932’de Şarkışla’da doğmuştur. Çocukluğu sıkıntılı geçmiştir. İlkokulu Şarkışla’da okuduktan sonra Sivas Lisesi’nin orta kısmına kaydolmuş ama bitiremeyip ikinci sınıfından ayrılmıştır. 1949’da evlenip 1956 yılında askerlik görevini tamamlamıştır. Askerlik sonrasında terzilikle meşgûl olurken, Âşık olmasında ve düşünce dünyasında geniş ufuklar açan Şeyh Çoban Mehmet’le tanışmıştır. 1967’de Hollanda’ya işçi olarak gitmiş, yurda dönüşünde Sivas’ta birkaç yıl kâğıtçılık yapmıştır. Eşinin ölümünden sonra kendisi de bu fanî âlemden göçünceye kadar (30.12.2003) Sivas’ta oğlunun yanında yaşamıştır. Üçü erkek üçü kız olmak üzere altı çocuk sahibiydi.

Sefil Selimî hakkında bu güne kadar altı kitap ve iki lisans tezi hazırlanmıştır. Bunlar hazırlanış yıllarına göre şöyledir (Adı geçen bu eserlerden sonra bizim bilgimizin dışında eserler de yazılmış olabilir);

1) Abdullah SATOĞLU, ÂŞIK SEFİL SELİMÎ, YAR BADESİ, KAYSERİ 1963

2) İbrahim ASLANOĞLU, ÂŞIK SEFİL SELİMÎ, YALINKAT, SİVAS 1978

3) Murat ÖZDEMİR, ÂŞIK SEFİL SELİMÎ’NİN ŞİİRLERİ ÜZERİNDE BİR İNCELEME, ERZURUM 1982 (Basılmamış Lisans Tezi)

4) ÂŞIK SEFİL SELİMÎ, KUL YANMASIN, Kültür Bakanlığı, ANKARA 1989

5) İhsan KILIÇ, ÂŞIK SEFİL SELİMÎ’NİN HAYATI – SANATI – ŞİİRLERİNDEN SEÇMELER, ERZURUM 1993 (Basılmamış Lisans Tezi)

6) Doğan KAYA, ÂŞIK SEFİL SELİMÎ, ÇOBANIN CAN PINARI, SİVAS 1996

7) Uğur KAYA, ŞİİRLERİ VE TÜRKÜLERİYLE ÂŞIK SEFİL SELİMÎ, Anasam Yayınları, SİVAS 2001

8) Ahmet ÖZDEMİR, ÂŞIK SEFİL SELİMÎ, İRFAN OKULU, Şarkışla Ve Çevresi Kültür Sanat Ve Sosyal Dayanışma Derneği Yayınları, İSTANBUL 2003

Sefil Selimî hece ile yazdığı şiirlerde yalnızca 8 ve 11 heceli kalıplara bağlı kalmayıp 5, 6, 7, 14 ve 15 li olarak da yazmıştır. Kafiye ve duraklara son derece hakimdir. Aşk, tabiat, gurbet, taşlama, tenkit, öğüt, tasavvuf, fânilik, şikâyet, dert ve dilek gibi hemen her konuda şiirleri vardır.

Kelime haznesi çok geniş olduğu için
âdeta kelime cambazlığı yaparak Leb değmez,
Kelime başı kafiyeyle şiirler ve Satranç'da çok
başarılı eserler vermiştir.

Aşağıya Sefil Selimî'den iki şiir alıyorum;

KUL YANMASIN

Hor görme, Rahman'ın kudreti kulda,
Kul yanmasın, Sefil Selimî yansın.
Her maharet mevcut, el oğlu elde,
El yanmasın, Sefil Selimî yansın.

Nefesler olmasa, inler mi neyler?
Parmaklar olmasa, el yalnız neyler?
Herkesi yan yana tatlı dil eyler,
Dil yanmasın, Sefil Selimî yansın.

Yolcuları, menziline yetirir,
Hasreti hasrete karşı götürür,
Belki bir âşığı dosta götürür,
Yol yanmasın, Sefil Selimî yansın.

Yolcuyu, bitmeyen yol inletiyor,
Arıyı yaptığı bal inletiyor,
Sazı bir kaç tane tel inletiyor,
Tel yanmasın, Sefil Selimî yansın.

Haliya, kilime nakış vurulur,
Dokuyanlar emek verir yorulur,
Gün gelir ki yar altına serilir,
Çul yanmasın, Sefil Selimî yansın.

Yere atma tepelenir ezilir,
Kıymeti zay olur, rengi bozulur,
Bir yazmaya, bir oyaya dizilir,
Pul yanmasın, Sefil Selimî yansın.

Ağaçlar dikilir, bir orman olur,
Herkes bir ev yapar, bir derman bulur,
Kuşlar acı çeker, yuvasız kalır,
Dal yanmasın, Sefil Selimî yansın.

Benden başkasının ele mi var?
Gönül dağlarından eksik olmaz kar,
Bağlar çirkin kalır, bülbül ötmez zar,
Gül yanmasın, Sefil Selimî yansın.

Baş ayağa bağlı, ayakta başa,
İncitme kimseyi, yaşa hoş yaşa,
Çok güzel yakışır, kirpiğe kaşa,
Kıl yanmasın, Sefil Selimî yansın.

Ey SEFİL SELİMÎ, acı her cana,
Yakıp da kimseyi düşme isyana,
Yanan bir şey, fayda vermez insana,
Gül yanmasın, Sefil Selimî yansın.

PIR MUHAMMED'İ

Kur'an dile geldi, ayet seslendi,
Yer gök tasdik etti, bir Muhammed'i.
Ruhlar bedenleşti, fertler hislendi,
Güneş tavaf etti, nur Muhammed'i.

Buraklar, emrine oldular hazır,
Melekler, onunla buldular huzur,
Her iki cihanda emsalsiz nazır,
İlan etti Cibril, pir Muhammed'i.

Aşk ariflere bitmez sermaye,
İmkân ara, cemalini görmeye,
SEFİL SELİMÎ razı canı vermeye
Açtır kalp gözünü, gör Muhammed'i.

*

Sefil Selimî'nin Antalya'ya geldiği gün
bana imzalayıp verdiği sayın UğurKaya'nın
*ŞİİRLERİ VE TÜRKÜLERİYLE ÂŞIK SEFİL
SELİMÎ* adlı kitap şu an ellerimde. Bakın ilk
sayfaya neler yazmış;

" Sayın doktorumuz Mustafa Bey'e saygılar –
Sefil Selimî – 6.10.2001 – imza"

Cenab-ı Allah rahmetini esirgemesin. Mekânı
cennet olsun. "Kul yanmasın, Sefil Selimî
yansın" demişti. Ulu Mevlâm onu da yakmaz
İnşaallah.

Az kalsın unutuyordum... Yolunuz bir
gün Antalya'ya düşerse şiş köfte ile birlikte
sosu; tahin, sirke, sarmsak, zeytinyağı karışımı
ile yapılmış olan yumurtalı piyazını yemeyi
ihmâl etmeyin. Şayet bana ulaşırsanız size
ikrâm edebilirim.

Meraklısına not: " Sefil Selimî Yansın"
(Kul Yanmasın) adını taşıyan şiirin 8.
dörtlüğünün son mısraı ile 10. dörtlüğünün son
mısraı "Gül yanmasın Sefil Selimî yansın"
şeklindedir. Hem Sayın Uğur Kaya'nın, hem de
Sayın Ahmet Özdemir'in eserinde böyle
yazılmış olduğu için ben de buraya böyle aldım.
Kanaatimce 10. dörtlüğün son mısraındaki "Gül"
kelimesi "Kül" olacak. Araştırmacıların dikkatine
sunulur.

İstifade edilen kaynaklar;
Uğur KAYA, Şiirleri Ve Türküleriyle Âşık Sefil
Selimî, Anasam Yayınları, Sivas 2001
Ahmet ÖZDEMİR, Âşık Sefil Selimî, İrfan Okulu,
Şarkışla ve Çevresi Kültür Sanat Ve Sosyal
Dayanışma Derneği Yayınları, İstanbul 2003

S ALKİM ÇİÇEKLERİ

Mustafa AKBABA

Bir hoş edâ ile endâm gösterir
Mevsimle birlikte görünen peri
Gözlere ayrı bir letâfet verir
Yansırken etrâfa eflâtûn ferî

Baktıkça bakılır, o ne zarâfet
Gizliden gizliye büyüler seni
Yenice serpilmiş, sanki bir âfet
Râyiha neşreder o nâzik teni

Tüllere bürünmüş, süzülür durur,
Gelinler misâli, durur yerinde
Bazân da nâzenîn rakkase olur
Ürperip, raks eder bahar yelinde.

TÜRKLERİN DİNİ İNANÇ KÖKLERİ

Ali DEMİREL

Günümüzde bütün inançların, sanat dallarının, hatta bilimin dahi kendisine taban olarak aldığı bir kök inanç sistemi vardır. Mevcut temel inanç sistemleri iki ayrı kutup olarak şekillenmiştir. Bunlar şöyle özetlenebilir:

1) Yeri-göğü ve arasındaki her şeyi; biz insanların beş duyumuz ile algıladıklarımız ve algılayamadıklarımız her şeyi yaratan bir Tanrı vardır. Ölüm mutlak son değildir. İnsanlara yeni bedenler verilerek diriltileceklerdir. Cennet ve cehennem vardır....

2) Yer-gök ve ikisi arasında bulunanların yaratılmış olması söz konusu değildir. Bazı organizmaların oluşması tabiatla tesadüfen, kendiliğinden meydana gelmiştir. Söz konusu organizmalar evrimleşmişler, son halka olarak da insan meydana gelmiştir. Ölüm mutlak bir sondur. Yeniden dirilme, öbür dünya, cennet ve cehennem denilen şeyler yoktur.

İşte bu iki kök inanç sistemi; bütün insanların yaşam şekillerini, kültürlerini, ahlaklarını ve sanatlarını etkilemiştir. Bunlar ayrı ayrı ve uzun uzun irdelenebilir ama bizim buradaki amacımız, Türklerin dinî inanç sistemini irdelemek.

Türklerdeki dinî inanç, ta ezelden beri, sadece birinci madde de belirtilen kök inanç sistemine dayanmıştır. Oysa, bilindiği gibi bazı yazar-araştırmacı ve gezginler; bunun aksini iddia etmişlerdir. Türklerin, göğe, dağa hatta ağaca taptıklarını söylemişler yazmışlardır. Bizim kendi (sözde) bilim adamlarımız, din adamlarımız hatta akademisyenlerimiz de yabancılardan bazılarının bu yalan ve iftira dolu tezlerini hemen kabullenmişlerdir. Bu konuyu araştırmak,

. Söz konusu gezgin ve araştırmacılar, en az iki sebepten dolayı yanlış yazmışlardır:

1) Bunlar Hristiyan kültürüne sahip olduklarından ve de Hristiyanlıktan önce de çok tanrılı (pagan) olduklarından dolayı, tek tanrı inancını zaten tam olarak kavrayamamışlardır.

2) Onlara göre; Avrupalılar ve Avrupa kökenli olanlar üstün ırktır. Binlerce sene öncesinden beri tek tanrılı ve yüksek bir dini inanç temeli olan bir millet olamaz, olsaydı kendileri olurdu!

Bu arada şunu hiçbir zaman unutmamak lazım: Bazı Müslüman milletler de Türkleri kötülemek için Türklerin kadim dinî inançlarına her türlü çirkin iftirayı atmışlardır. Bizdeki bazı sözde Müslüman din adamları da bu konuda (bilerek-bilmeyerek) Türk'ün dinî inanç köküne ihanet etmişlerdir.

Peki, bu yerli ve yabancı grup ne diyor? Şöyle diyorlar: Türkler Şamanizm denilen dindendi, dağa, ağaca, taparlardı... Peki, bunları nereden biliyorlarmış? Efendim; Altay Türklerindeki şaman törenini incelemişler. Başka? Ağaca bez-çapıt bağlayan Türk kadınları öteden beri

varmış. Mış, mış... Çünkü pek çok yabancı grup hele yerli grup bunları kendileri de görmemişler bazı yabancı araştırmacı-gezinler görmüşler ve böyle yazmışlarmış...

İsterseniz biz gerçeklere bakalım. Bir kere, Şamanizm diye bir din yoktur, hiçbir zaman da olmamıştır. Bunun ne demek olduğunu aşağıda açıklayacağım. Altay Türklerinde, zamanımızda da uygulanmakta olan bazı ışıman töreleri de din değildir. Söz konusu töre ve törenler dinin gereği de değildir, Türklerin din inancının temeli hiç değildir. Bazı kamların, ruhsal cezbe ile vecd (trans) haline gelmeleridir. Bu konu da ayrıca gerçek yönleriyle incelenebilir. Sonradan bu kültür (aslında ruhbilimi) yetkin kişiler yetişmeyince yozlaştırılmış ve bu günkü basit hale düşmüştür. Günümüzde de bazı tarikat şeyhlerinin, benzer şeyleri yaptıklarını görüyoruz. Tek önemli fark, birinde davul, öbüründe tef var. Günümüzdeki tarikat şeyhleri de dağa, taşla mı tapıyorlar!? Ağaca çapıt-bez bağlama konusuna gelince: Günümüzde özellikle Türkmen oymaklarında insanlarımız (çoğunlukla kadınlar) ağaçlara bel-tamga olarak, ruhsal bir yönelime bağlantı amacıyla çapıt-bez bağlarlar. Bu kadınlar-bacılar, Peygamberimize ve Ehlilbey'te çok ama çok saygılı Müslümanlardır. Şimdi bu bacılarımız ağaca mı tapıyorlar!?

Bütün bunları yabancıların anlayamaması veya yanlış anlaması, belki de bazılarının isteyerek çarpıtması anlaşılabilir. Ama kendi insanlarımızın, sözde bilim adamı ve din adamlarımızın da (ne yazık ki sadece onların yazdıklarına bakarak) öylesi saçma düşüncelerle ortaya çıkmalarına ne demeli?

Ne gariptir ki; bazı yabancı bilim adamları gerçeği gördükten sonra, kısmen de olsa doğru olanı yazabilmişlerdir. (örnekler aşağıdadır) Ama bizim sözde bilim adamlarımız, o doğruyu görenleri değil, bize hakaret edenleri kendilerine rehber edinmişlerdir. O kadar ki onları, sahipleri gibi görmekteler ve her biri sahibinin sesi gibi davranmaktadır.

Biliyorum, böylesi konularda hemen karşımıza çıkıp, "kaynak göster, kaynak!" diye feryadı basarlar. Sanki kendilerinin, gerçek kaynak ve kanıtları varmış gibi! Ama ben bunu böyle bırakmam tabii ki. Kaynak ve kanıt mı isteniyor? Buyurun:

1) Bizanslı ünlü tarihçi Theophlacte SİMOCATTA, *Histoire de l'empereur Maurice* (esere Fransızca bu isim verilmiş) adlı eserinde, aynen şöyle yazar: "**Türkler ateşe, havaya ve suya çılgınca hürmet gösterirler ve toprağın şerefine de ilahiler terennüm ederler. Bununla beraber, gökle yeri yaratan tek bir Tanrı'dan başka bir şeye tapmazlar.**" (*)

2) Ya'kubî Patriki-Süryani Mîkâîl, *Süryânî Vekaayî-namesi*'nde; Türk ırkının İslamiyetten evvelki Tevhîd akîdesini şöyle anlatır: "**Gök yüzünün bir tek Tanrı'sına hiç tanımadan iman ederler.**" (*)

3) Ünlü Rus alimi, tarihçi Prof. Barthold; '*Histoire des Turcs d'Asie centrale*' adlı eserin yazarı. Türklerin Müslüman olmaları ile ilgili olarak aynen şöyle der: "**Oğuz-Türk Ulusu, ihtidâ etmekle (Müslüman olmakla) din değiştirmiş, fakat iman ve i'tikad değiştirmemiştir.**" (*)

4) Günümüzde Moğolistan sınırları içinde olan; Bilge Han, Gül Tigin ve Tonyukuk adına dikilmiş olan yazıtlarda, defalarca TANRI'dan söz edilmektedir. Söz konusu kitabeler o taşlara Yuluğ Tigin tarafından yazılmıştır. (görmek isteyenler, Moğolistan'a gidip yerinde inceleyebilirler.)

5) Biraz daha gerilere gidelim. Yıl: M.Ö. 215-209 yani günümüzden 2220 yıl (ikibinikiyüzyirmi) kadar önce. Küçük bir Türk devletini, dünyanın en büyük imparatorluklarından biri haline getirecek olan METE HAN Başbuğ olur. Çeşitli sebeplerle Çin devlet adamlarına mektuplar yazar. Çoğunlukla tehditler de içeren söz konusu mektuplarında sık sık TANRI'dan söz eder. Dikkatinizi çekerim, bırakın Müslümanlığı, İsa peygamberin doğmasına bile 215 yıl vardır! Söz konusu mektupları incelemek isteyenler, Çin kaynaklarına baş vurabilir... (*)

6) İsterseniz biraz daha geriye gidelim, hem de çok gerilere! Mustafa Kemal Atatürk; Türklerin 7000 (yedibin) yıldan beri Anadolu'ya, Balkanlar'a ve Avrupa'nın hemen her yerine defalarca geldiklerini ve çeşitli medeniyetler kurduklarını söylüyordu.

Aynı şeyleri Saygıdeğer Hanımefendi (ilk Türk kadın büyükelçi) Adile AYDA Hanım da söylüyor, hem de kesin deliller-kanıtlar göstererek. (**) Avrupa'nın göbeğindeki Alp dağlarına adını veren atalarımızın, Etrüsk Devletini ve sonra da Roma İmparatorluğunu kurduğunu artık biliyoruz. Adile AYDA bunları yazdığında, yabancılar (Avrupalılar) ilgilendiler, özel konuşmalarda kabul ettiler ama iş resmiyete gelince yan çizdiler. Kendi sözde bilim adamı ve tarihçilerimiz ise gülüp geçtiler! Adile AYDA Hanımefendi ne diyordu: 'Türkler Anadolu'ya 7000 yıl önceden beri geldiler. Günümüzden 5000 yıl (beşbin) önce İZMİR kentini kurdular. Bu arada özellikle Ege yöresinde pek çok devletler kurdular. Ayrıca, Ege adalarına yerleşmeler oldu. Türk nüfus pek çoğalınca, TURHAN BEY adında bir bey, binlerce aileyi, gemilerle İtalya'nın batısına kadar götürüp oradan kıyıya çıkardı. İtalya'nın batısındaki o denize TURHAN DENİZİ (şimdi İtalyanlar TIRHEN Denizi diyorlar) denildi. Kıyıdan içe doğru 12 (oniki) kent kuruldu. Özellikle TOSKANA VADİSİ ve Floransa yörelerine yerleşildi... Bütün bu yazılanlardan Avrupalılar ürktü (aksini kanıtlayamadılar) bizim sözde bilim adamlarımız ve tarihçilerimiz, dut yemiş bülbül gibi, sanki dillerini yuttular! Sonuç ne oldu? Avrupalı genetik bilimciler, geçen yıl yaptıkları araştırmada şu sonuca vardılar: İtalya'nın bütün orta kesiminde, özellikle de TOSKANA vadisi ve FLORANSA yöresindeki insanların DNA ları, Türkiye'nin Ege yöresindeki insanların DNA sı ile uyum halinde!.. Diğer İtalyanlar ve Avrupa'nın diğer milletleri ile uyumlu değil.

Bu bilgileri neden yazdım? Şundan: Binlerce yıl önce Avrupa'ya gelen atalarımızdan bazılarının da Fransa'nın VİCHY bölgesine yerleştikleri iddiaları vardı. 1924 yılında o bölgede, üzeri yazılarla dolu bir taş bulunmuş. Hangidilde olduğu anlaşılamamıştır, dolayısıyla neler yazdığı da bilinmemektedir, diyerek GLOZEL Müzesine kaldırılmış. Adına Glozel taşı denilen bu kitabe orada öyle durmakta iken, müzeyi gezmekte olan Haluk TARGAN, o taşı ve yazıları görür. Kitabenin, GÖKTÜRK ABECE'si ile yazılmış olduğunu anlar. Ve Dünyaca ünlü dilbilimci Prof. Kazım MİRŞAN'a haber verir. Yazı çözülür, tercüme edilir... Sorbon Üniversitesi'nde bu konuyla ilgili özel konferans düzenlenir. Ve yazıtların Göktürk Abece'si ile yazılmış Türkçe metin olduğu, bilim adamlarının huzurunda bütün dünyanın gözleri önüne serilir... Benim burada asıl anlatmak istediğim, dini inanç konusu. Halka tebligatta bulunan resmi belge niteliğindeki bu yazıtın bir yerinde, atalarımızın oralarda halkı nasıl uygarlaştırdıkları açıkça yer almakta. Şöyle yazıyor: "... Ateşe inanırken tek Tanrı'yı buldular..." İşte buuuu!!!

Bu yazı ne zaman mı yazılmış? Bilim adamlarının tespitlerine göre M.Ö. 2500 (ikibinbeşyüz) Yani günümüzden 4500 (dörtbinbeşyüz) yıl önce!

Gelin şimdi de atalarımızın inanç köklerini kendi içinde irdeleyelim. Türk milletine peygamber gönderilmiş midir? Bilmiyoruz. Ama şunu biliyoruz, atalarımız Tanrı tarafından kullarına yol gösterici elçi yollandığını biliyorlardı. Adına da YALAVAÇ, bazı Türk boylarında YALABAÇ (peygamber) denirdi. Bilgelik anlamındaki din adamlarına İŞİMAN (ışık saçan adam-ışık, bilgi ve bilgelik anlamında-zamanımızdaki aydın kişi gibi) denirdi. Zamanla bu ad da yozlaşmış, batılilar tarafından ŞAMAN denilmiş ve öylece kalmış. İşımanlar, sadece din bilgini değil aynı zamanda bilim adamı, ocak, (sağlık konularında) halka danışman, hatta han ve başbuğlara da danışman olurlardı. Bir başka din görevlisi ise, halkın dini inançlarını korumak ve muhafaza etmekle görevli olanlardır. Onlara SAVCI, bazı Türk boylarında ise SAVACI denirdi. Günümüzde 'savcı' adı kaldı ama işlevi değişti. Gelin şimdi de Türk din inancının temel kurallarına, olmazsa olmazlarına bir göz atalım: Dini inanç beş ana kaideye dayanıyordu. Bu ana kaideler, terk edilemez ve değiştirilemez unsurlardı.

1) TENGRİ TEK-TANRI TEK. Buradaki Tanrı sözcüğü çok önemli. Yeryüzündeki bütün dinlerde yaratıcıya bir ad verilmiştir; fakat o adı, yaratıcıdan başka taptıkları şeyler için de kullanmışlardır. Putlara bile aynı sözcükle hitap etmişlerdir. Oysa atalarımız, Tanrı sözcüğünü yüce yaratıcıdan başka hiçbir şey için kullanmamışlardır. Tanrı sözcüğü asla kirlenmemiştir; dolayısıyla, gerçek anlamda kutsaldır... TEK sözcüğü de çok önemli. Tanrı bir denilmemiştir, Tanrı tek denilmiştir. BİR, sayılabilenlerin ilkidir, TEK ise eşi ve benzeri bulunmayan anlamındadır.

2) ÖTE ACUN VARDUR (öte dünya vardır)

3) ÖTE ACUNDA UÇMAĞ VARDUR (Öte dünyada cennet vardır)

4) ÖTE ACUNDA TAMU VARDUR (öte dünyada cehennem vardır.)

5) YERLÜK VARDUR (şeytan vardır)

Bu sözcükler, çok eski kaynaklarda ve yazıtlarda olduğu gibi günümüzde bile bazı halk ozanlarımız-halk veya hak aşıklarımız tarafından kullanılmaktadır. Hele eski çağlarda yaşamış şair, ozan ve düşünürlerimizin, yukarıdaki sözcükleri sık sık kullandıkları görülmektedir. Bu beş inanç temelini dışında pek çok uyulması gereken kurallar vardı. Bir de yapılmaması gerekenler vardı ki bunlara YAZUKLAR (günahlar denirdi.) Şu söz çok ünlüdür: "Öte acunda Tamu'ya gitmek istemiyorsan yazukları işlemeyesin." Atalarımızın ve de bizim, Tanrı anlayışımız, dolayısıyla tanrıya bakış açımız (dini ne olursa olsun) diğer milletlerden farklı olmuştur.

Burada diğerlerini anlatacak değilim. Bizim Tanrı'yı anlayış ve niteleyişimiz şöyle olmuştur: "**O, yücelerden yücedir, kimse bilmez** nicedir." Türk Milleti'nin yaratıcıya bakış şekli ta ezelden beri evrensel bir değer taşır. Buna en güzel örneklerden biri şudur: Türkler zaman zaman, Yaratıcıya verdikleri ad olan Tengri sözcüğüne bir ön ek koyarlardı. Bu ön ek "OGAN" sözcüğüdür. "**Ogan Tengri**" denir. Bu sözcüğün anlamı; 'Kaadir-i Mutlak', (her şeye sonsuz kadir olan!) demektir. (Bakınız: Kaşkarlı Mahmut'un yazdığı Kitâbu *Dîvâni Lugaat-it-Türk*, adlı büyük Türk kamûsu.) Anlaşılabileceği gibi, sadece 'Ogan' sözcüğü bile atalarımızın, yüce yaratıcıyı nasıl tanımladıklarına, açık ve net bir delildir.

Bütün bu yazdıklarımı bakıp da benim ırkçılık falan yaptığımı sanmayın. Onu ancak, kendilerini üstün ırk gören batılilar yapar. Benim yapmak istediğim şey şu: İnsanlarımıza ve özellikle de yeni yetişen nesillerimize, kültürümüzü, tarihimizi ve inançlarımızı anlatarak, öğreterek benliğimize sahip olalım. Kendimizi, her şeyimizle koruyalım. Başkaları bizden ışıksın, ışıman olalım... Eğer bizdeki tarihi, kültürel, dini ve benzeri değerler bir başka millette olsa, inanın en azından, kendilerini bütün dünyanın efendisi ilân ederlerdi.

Son olarak şunu söylemeyi görevim sayıyorum: Tarihçi Cemal KUTAY, "Atatürk bir ışıman" demişti... Atatürk de yıllar önce: "**NE MUTLU TÜRKÜM DİYENE**" demişti.

Bunları bir düşünün...

KAYNAKÇA:

* *Türk Irkı Niçin Müslüman Oldu*-İsmail Hami DANIŞMEND, OKAT yayınları- İstanbul, 1959

** *Etrüskler Türk mü İdi. Türklerin İlk Ataları.* - Adile AYDA, Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü yayınları 1974

BİR PAZAR MUHASEBESİ

Hasan TÜLKAY

Kendimi dinleyerek dinlendiğim, dolu dolu bir günüm oldu mu acaba?.. Yarım asrı aşan hayat defterimi şöyle bir gözden geçirdim: Hep yarım kalmış hikayeler, kırık dökük mısralar... Adını konmuş fakat bir türlü yazılmamış romanlar... İşte hayat maceranın özeti bu...

Lügatinde yorgunluk kelimesi yazmayan müthiş bir heyecan, koşuşturma, kendi kendine yarış...

Fakat hedefe varış yok...

Zaten hedef bir ebemkuşağı gibi yaklaştıkça uzaklaşmasa Kızılelma biter...

Bitmeyen, tükenmeyen, fethedildikçe büyüyen bir yoldayım...

Gönlüme, yüreğime ferahlık veren bir ufuk yolcusu olmaktan mutluyum...

Ya o hüznler, pişmanlıklar, cam kırığı hayaller... Derseniz... Yine kendimi suçluyorum:

Allah vergisi kabiliyetlerimi vaktinde fark etsem, yeteneğim çizgisinde yoğunlaşısam belki iyi bir edebiyatçı, yazardım şimdi.

Erken yaşlarda, henüz ortaokul talebesi iken kendimi bir dağdağanın içinde buldum. O gün bu gündür daha çok anaforda dönmekten başım dönüyor.

Yüreğimdeki sızı, eser veremedenden çekip gitme endişesi...

Emri hak bir saat sonra vaki olsa dahi, dünyalık anlamda korkularım kalmadı. Mezar yerim bile hazır. Yedi yıl önce babamın yanı başını satın aldım... Hem dünyada hem ahirette güzel komşuluklar arzu etmişimdir hep...

Korkum; esersiz çekip gitmek...

Gerçi hayır dualarıyla anacak, karşılaştığımızda ellerime kapanarak beni sevinçten ağlatacak pek çok talebem oldu. Hayatımın teselli ikramiyesi onlar...

Mesleki anlamda işimin hakkını verdiğime, iyi bir eğitimci olabildiğime inanıyorum. Evet, iyi bir eğitimcilik, iyi bir öğretmenliğin vazgeçilmez şartı sayılacaksa, kendimden memnunum.

Kendinden memnun, vicdanen müsterih...

Bu mutluluğu yaşayan bilir ancak...

"Yapmasaydım... Etmeseydim... Şu şöyle, bu böyle olmasaydı..." demek; verimli yeni bir başlangıca vesile ise faydalı... Değilse kendini bitirmek, pişmanlık girdabında boğulmaktır Çok şükür, kendimi o girdapta hissedecek kadar da boş yaşamadım.

Sadece şunu diyorum: Herkesin yapabileceği işlere herkesten evvel koşmasaydım, biraz da kalem ve kelâm kabiliyetimin hakkını verseydim, bin pare olmaktansa bir eser üzerinde yoğunlaşıyordum... Edebiyat hattında bir ses kalırdı belki benden de...

Bir ses, bir nida...

Tek cümle ya da bir ünlem işareti kadar...

Bu günden sonra yazacaklarım, ancak böyle sızlanmalar... Kendi kendimden şikayet... Kimsenin benim şahsi yakınmalarımı dinlemeye isteği ya da tahammülü olacağını zannetmem. Zaten buna hakkım da yok...

İnternette bunları yazmak, belki hemhal olabileceğim birkaç dost yürekle sıkıntını paylaşmak... Başka da faydası... "Cemiyet, ah cemiyet, yok edilen ruhiyle... Cemiyet, ah cemiyet, yok eden gürhiyle..." Biz o yok edenin parçası olmadan, yok edilenin ıstırabını hissetmeye, hissettirmeye çalıştık.

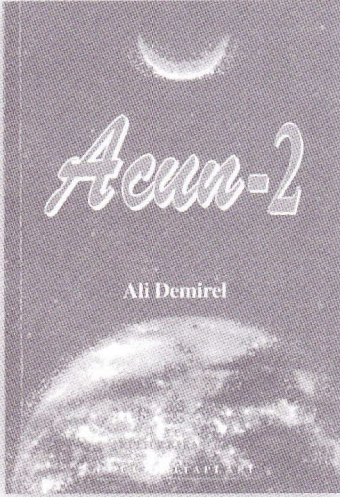
Beynimden, yüreğimden boşluğa savrulan cümlelerim var... Bu cümleleri zaptedebilsem, kağıda geçirsem...

Piyasa cümlesiz kitaplarla dolu...

Benim de kitaplara nakşedilmemiş cümle iddiam var ise...

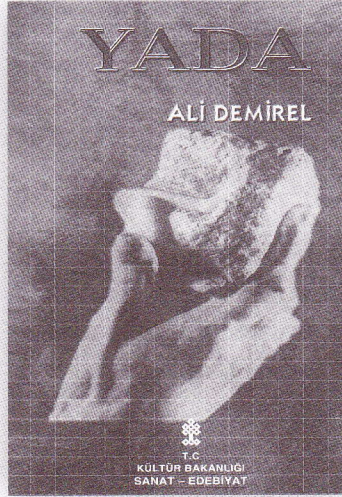
O halde yazmalıyım...

ACUN - 2

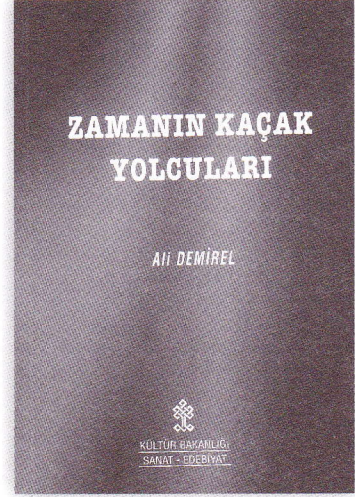
Ali DEMİREL
Roman (Bilim kurgu)
Kültür Bakanlığı Yayınları

YADA

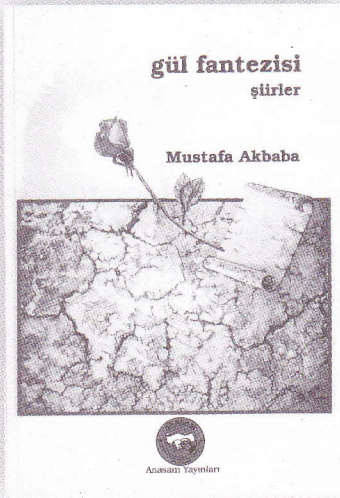
Ali DEMİREL
Roman (Bilim kurgu)
Kültür Bakanlığı Yayınları

ZAMANIN KAÇAK YOLCULARI

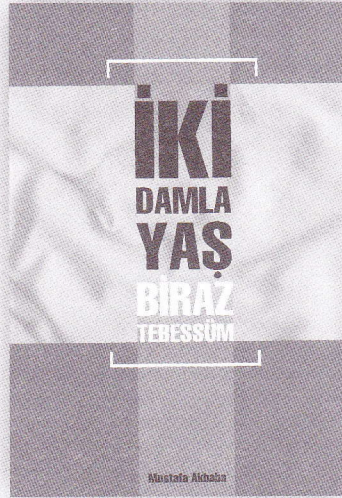

Ali DEMİREL
Roman (Bilim kurgu)
Kültür Bakanlığı Yayınları

GÜL FANTAZİSİ

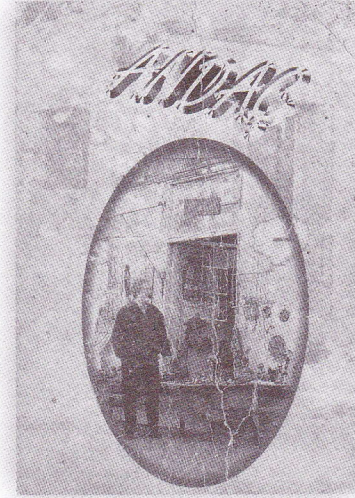

Mutafa AKBABA
Şiir
Anasam Yayınları

İKİ DAMLA YAŞ
BİRAZ TEBESSÜM

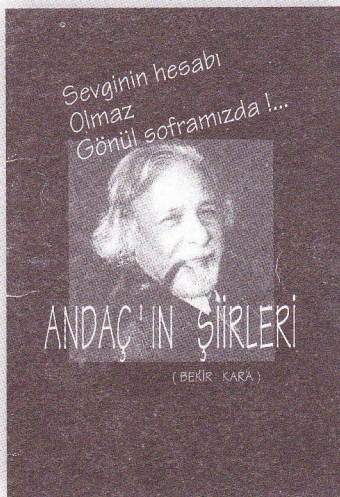
Mutafa AKBABA
Deneme
Kendi Yayını

ANDAÇ

ANDAÇ (Bekir KARA)
Şiir
Kendi Yayını

ANDAÇ'IN ŞİİRLERİ

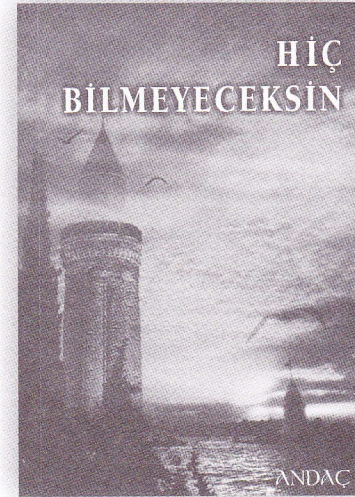
ANDAÇ (Bekir KARA)
Şiir
Kendi Yayını

ANDAÇ'IN ŞİİRLERİ

ANDAÇ (Bekir KARA)
Şiir
Kendi Yayını

HIÇ BİLMEMEYECEKSİN

ANDAÇ (Bekir KARA)
Şiir
Kendi Yayını

Yıllar önceki *ANTALYA LİMANI*'ndan bir kesit
(Mustafa AKBABA'nın Fotoğraf arşivinden)